

25 JAAR B.K.T. : DE KUNST VAN HET ONMOGELIJKE

25 jaar B.K.T., samenstelling : Rudi Van Vlaenderen, Brussel v.z.w. Brussels Kamertoneel, 1990.

De vijftiende verjaardag van het B.K.T. vormt een ideale aanleiding om terecht de schijnwerpers te richten op een van de kleurrijkste en artistiek interessantste Vlaamse kamertheaters. Aan de gecreëerde verwachtingen trouw doet het bij deze gelegenheid gepubliceerde boek allerm minst afbreuk aan deze reputatie.

25 jaar B.K.T., ingeleid door Dré Poppe, de vader van het Vlaamse kamertheater, kent een tweeledige structuur. Het eerste deel bevat voornamelijk historisch getinte bijdragen, waarin niet alleen aandacht uitgaat naar de geschiedenis van het B.K.T. (een uitstekende bijdrage van Guido Fonteyn, voorzitter van de raad van beheer), maar tevens naar het kamertheater in Brussel in het algemeen (Pol Arias) en in het bijzonder (Het Kamertoneel en Toneel Vandaag).

In de hoe dan ook uiterst bewogen geschiedenis van het B.K.T. kunnen twee fazen worden onderscheiden : de periode waarin het onder leiding stond van Johan van der Bracht (tot 1974) en die waarin Rudi Van Vlaenderen aan het roer stond (van 1975 tot 1989).

Uit de naamgeving alleen al blijkt een duidelijke optie; een bewogenheid voor Brussel en het kamertoneel is dan ook de hele periode blijven beïnvloeden. Ontzaglijke moeilijkheden van logistieke (in 1968, toen het B.K.T. het zaaltje onder de basiliek van Koekelberg niet langer kon gebruiken, begon een zwerftocht langs zowat alle Brusselse theaterzalen — het Waltratheater, de Beursschouwburg, het Paleis voor Schone Kunsten, de Ancienne Belgique en nog zoveel meer, die pas in 1984 na zestien jaar een voorlopig einde zou nemen op de Kapellemarkt), financiële (de fluctuaties in de subsidiëring zijn vrij onbegrijpelijk) en organisatorische aard (het beperkte budget verhinderde het vormen van een gezelschap) hebben echter niet verhinderd dat het B.K.T. al die tijd een toonaangevende rol heeft gespeeld wat speelstijl, het ontwikkelen van een theatertaal en aandacht voor de inbreng van het publiek betreft.

In het tweede deel van deze publikatie wordt plaats ingeruimd voor persoonlijke reflecties : zo heeft Walter van den Broeck het over zijn samenwerking met Johan van der Bracht en zijn theaterdebuut met *Mazelen*, en

Arthur Semay en Paul Ricour over optredens van het B.K.T. in resp. Avignon en Noorwegen, terwijl Anne Buyst enkele beschouwingen geeft bij de indrukken die ze als toeschouwer heeft opgedaan. Het nawoord is van Rudi Van Vlaenderen.

Via het B.K.T. hebben acteurs en actrices als Ingrid De Vos, Josse De Pauw, Jappe Claes, Marc Steemans en Bob De Moor en regisseurs als Eva Bal, Dirk Buysse, Lucas Vandervorst en Ronnie Commissaris hun eerste stappen op het toneel gezet, naast een massa van andere bekende en minder bekende theatermensen, die echter allen hun bijdrage hebben geleverd tot de uitbouw van het repertoire.

Onder de meer dan honderd producties die het B.K.T. bracht vallen heel wat creaties van werken van Vlaamse auteurs op, niet in het minst *Groenten uit Balen* (1972) van Walter van den Broeck, zonder daarom Lou De Vel, Jos Vandeloo en recent nog *De reis naar Civita* van Johan Boonen te vergeten.

Aan een zekere flair in de keuze van het repertoire heeft het B.K.T. (en zeker Rudi Van Vlaenderen) overigens nooit ontbroken. Zo valt op dat het B.K.T. de modetrends steeds is voorgebleven: een rode draad loopt van *De meiden* van Genet (1967) via *Kasimir en Karoline* van von Horvath (1975), *Audientie* en *Vernissage* van Vaclav Havel (1978), *Baas boven baas* van Peter Handke (1982), *Tubutsch* van Albert Ehrenstein (1984) en *Kalldewey, Farce* van Botho Strauss (1985) tot *Philoktetes* van Heiner Müller (1988).

25 jaar B.K.T. is een mooi uitgegeven boek — het omslagontwerp van Frans Pans is bijzonder geslaagd te noemen en ook de ongeveer 40 foto's bieden een interessant overzicht van de belangrijkste producties — terwijl het bovendien, zonder dat aan het informatieve karakter afbraak wordt gedaan, de traditionele kwalen van het genre waartoe het onvermijdelijke behoort, mist. Wel jammer is het feit dat vrijwel geen enkele bijdrage (op die van Guido Fonteyn na) speciaal voor dit boek werd geconcipeerd, zodat het wel wat in de sfeer van het compilatiewerk blijft hangen.

Al met al brengt deze publikatie een indrukwekkend beeld van de moeilijkheden waarmee iedereen die op theatergebied een onafhankelijke weg wil inslaan wordt geconfronteerd. Alle perikelen hebben echter niet kunnen voorkomen dat het B.K.T. — dat ooit tot Brabants Kollektief voor Theaterprojecten werd herdoopt — een niet te onderschatten rol heeft gespeeld bij de verspreiding van de Nederlandstalige cultuur in Brussel.

Tot slot dan ook een hommage aan de man zonder wie dit alles niet mogelijk zou zijn geweest, met name Rudi Van Vlaenderen, voor wie het B.K.T. dan nog maar een deel uitmaakte van zijn gehele activiteit. Zonder zijn onvermoeibare inzet zou het theater in Brussel en ver daarbuiten er heel wat minder interessant en kleurlozer hebben uitgezien.

Annick POPPE